

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa Banku [...] w W.
przeciwko K. N., o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 lutego 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od K.N. na rzecz Banku [...] w W. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 27 lutego 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanej K. N. od wyroku Sądu Okręgowego w W. w sprawie z powództwa Banku [...] w W. o zapłatę oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła pozwana, wskazując na naruszenie art. 95 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe w zw. z art. 253 zd. 2 k.p.c. i art. 252 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 233 § 2 k.p.c., art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c., art. 65, art. 5 w zw. z art. 6 ust 1 i 2, art. 78 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 37 k.r.o.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

4. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące tego, czy w przypadku nieważności jednostronnej czynności prawnej polegającej na ustanowieniu hipoteki przez dłużnika bez zgody jego małżonka, małżonek ten może w procesie wytoczonym przeciwko niemu o zapłatę jako dłużnikowi rzeczowemu powoływać się na tę nieważność jako przesłankę zwalniającą go od odpowiedzialności. Istnieje również potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów dotyczących ciężaru dowodu w zakresie wysokości dochodzonej przez bank na podstawie wyciągu z jego ksiąg wierzytelności, w sytuacji zakwestionowania przez drugą stronę jego prawdziwości. Skarga kasacyjna jest też oczywiście zasadna, ponieważ zaskarżonym wyrokiem został utrzymany w mocy wyrok zasądzający od pozwanej na rzecz powoda pomimo tego, że powód nie przedstawił, poza zakwestionowanym wyciągiem z jego ksiąg, jakiegokolwiek dowodu na wysokość dochodzonej wierzytelności.

5. W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że równoczesne powołanie się na powyższe przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwala dostrzec tkwiącą w skardze sprzeczność argumentacyjną. Występowanie przesłanki w postaci oczywistej zasadności skargi jest bowiem zasadniczo wyłączone, gdy skarżący powołuje się jednocześnie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w judykaturze. Oczywiście zasadność skargi zachodzi wtedy, gdy w konkretnej sprawie doszło do ewidentnego i rażącego naruszenia

przepisów prawa materialnego lub procesowego, o takim zaś stopniu wadliwości orzeczenia nie można mówić, gdy zastosowane w sprawie przepisy prawa wywołują rzeczywiste, wymagające wykładni ze strony Sądu Najwyższego, wątpliwości interpretacyjne lub rozbieżności w orzecznictwie.

6. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i przedstawieniu wyczerpującej argumentacji jurydycznej wskazującej, że zagadnienie takie w sprawie występuje, jest nowe, dotychczas w orzecznictwie nierozstrzygnięte i będzie miało znaczenie precedensowe przy rozstrzyganiu spraw podobnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1//11; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002/12/151). Powołując się z kolei na przesłankę z art. 398² § 1 pkt 2 k.p.c. skarżąca powinna wykazać, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni, podania, na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżąca powinna je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl.).

Natomiast przesłanka oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia.

Oczywiste jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą być zatem kwalifikowane i dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a ciężar wykazania, że mają one taki charakter spoczywa na skarżącym (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001/3/52).

7. Skarżąca nie sprostowała powyższym wymaganiom. Argumentacja zawarta w skardze dotycząca przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. koncentruje się na kwestii ciężaru dowodu w zakresie wysokości wierzytelności dochodzonej przez bank na podstawie wyciągu z jego ksiąg. Skarżąca podaje, że powód nie przedstawił, poza wyciągiem z jego własnych ksiąg, jakiegokolwiek dowodu na wysokość dochodzonego roszczenia, a pozwana kwestionowała prawdziwość tego wyciągu. Twierdzenia te opierają się jednak jedynie na własnej ocenie rozstrzygnięcia przez skarżącą. Sąd drugiej instancji, odnosząc się do przedstawionego w apelacji zarzutu naruszenia art. 245 k.p.c., wskazał, iż Sąd Okręgowy oparł się na innych poza wyciągiem z ksiąg bankowych dokumentach bankowych związanych z umową kredytową, aneksach oraz jej wypowiedzeniu, bez przypisywania im waleru dokumentów urzędowych. Uznał, według ogólnej reguły dowodowej i na podstawie art. 233 k.p.c., że dokumenty te były dostateczne do ustalenia wierzytelności dochodzonej pozwem. Pozwana nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych na podważenie wyliczeń stanowiących podstawę pozwu, ani nie zakwestionowała skutecznie, kiedy została wezwana do zapłaty, bądź że umowa ustanowienia hipoteki przewidywała odrębne wypowiedzenie wierzytelności hipotecznej wobec dłużnika rzeczowego. Pozwana pomija te ustalenia, przez co nie można uznać, że skutecznie wykazała wskazane przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

Skarżąca nie wykazała również przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Formułując uzasadnienie występowania tej przesłanki podała, że w zaskarżonym wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, że powód jest chroniony rękojmnią wiary publicznej ksiąg wieczystych, a fakt obciążenia hipoteką nieruchomości przez męża pozwanej bez wymaganej przez prawo jej zgody, pozwana mogłaby podważać wyłącznie w procesie o uzgodnienie treści księgi

wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości z rzeczywistym stanem prawnym. Skarżąca ograniczyła się jednak jedynie do zasygnalizowania przedstawionego problemu i nie podała żadnej argumentacji umożliwiającej stwierdzenie, że kwestia ta stanowi istotne zagadnienie prawne. Pozwala to na przyjęcie, że pozwanej nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. a jedynie o podanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

8. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.